

Nyári munkák

A legnagyobb szegedi közös gazdaság a Tisza-Maros szög Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, összes földterülete 7 ezer 658 hektár. Naponta mintegy ezer szövetkezeti gazda talál tisztességes munkát a közösben. Kötött, mély fekvésű területek bőven akadnak a Szegedtől az országhatárig elnyúló gazdaságban, nyilvánvaló, hogy természetesen a belvízkárok is. A nyár nagy munkát kínált, küzdelmes aratással. Ugyanakkor a tágas határban más tennivalók is akadnak. Gondos gazdálkodás, takarékoskodás és lelkiismeretes munka hozhat eredményt.

Az Erdei Ferenc szocialista brigád tagjai már az őszi pénzbevételt segítik, készítik elő, ugyanis öt holdon rózsatöveket természetesen eladásra a közösben. (Felső kép.) Az árút októberben szállítják, nagyjából exportra.

Jelentős állatállománnyal rendelkezik a közös gazdaság. Ez törvényeszerűen parancsolja, hogy nagy területen legyen, teremjék takarmányféle, az idei évben 480 hektárról kaszálhatnak lucernát, 12 hektárról vörösheret és 93 hektárról pedig új vetésű lucernát. A gazdag termést idejében és minél kisebb veszteséggel takarítják be. (Alsó kép.)

Moynár József felvételei

Munkások az igazgató tanácsban

A DÉLÉP szocialista brigádjainak vezetői nagy felelősséget éreznek vállalatukért

A Dél-magyarországi Magas- és Mélyépítő Vállalat szocialista brigádvezetői a megyei párt- és tanácsszékhezban tartották meg legutóbbi tanácskozásukat. Vitaindító előadásában a vállalat igazgatója kiegészítette a korábban közreadott írásos anyagot. Beszélte az első félévi eredményekről, a további feladatokról, a munkaverseny-mozgalom sikereiről, majd az üzemi demokráciának a DÉLÉP-nél kialakult formáiról, s fejlesztésének irányelveiről. Elmondta, hogy az üzemi demokrácia kibontakoztatása érdekében új fórumot hoznak létre. Nyomban meg is kérte a szocialista brigádok vezetőit, válasszanak maguk közül 12 dolgozót, akiket a jövőben meghívják az igazgatói tanács üléseire, s akikkel közösen készítik majd elő a döntéseket.

Megismerkedhettek a brigádvezetők vállalatuk következő öt éves tervidőszakra vonatkozó szociálpolitikai irányelveivel, amelyek alapján intézkedési terveket és programokat dolgoznak ki a közeljövőben. Legfontosabb feladatokként jelölték meg a dolgozók — főként a nők — helyzetének javítását, az ifjúsági törvényben meghatározott feladatok végrehajtását, a szakmai képzés színvonalának emelését, valamint a munkavédelem és körülmények javítását. Tervezik egyebek között az üzemi étkeztetés feltételeinek, s a koszt minőségének javítását, a munkásszállítás korszerűsítését, s a dolgozók lakásépítési szándékainak támogatását. Leginkább a fizikai munkásokat, a nagycsaládosokat, a fiatal házasságokat és a sorkatonai szolgálatból leszerelő családokat részesítik ilyen előnyben. Az Újszegeden létesülő üdülő- és strandvezetben termálvizet ellátott, 200 személyes munkásszá-

lót építenek, hévízi üdülőjüket pedig átalakítják, mégpedig úgy, hogy egész évben fogadhatson pihenni, gyógyulni vágyókat.

Az elmondottakhoz sok brigádvezető fűzte hozzá véleményét. Legtöbben a munkahelyi problémákról, a szakembertáplálás gondjairól és a munkahelyi hangulatról beszéltek. Hódi Antal festő azt tette szóvá, hogy akik átképzéssel tanulják meg a szakmát, általában nem úgy dolgoznak, ahogy kellene. Sőt gyakran távozásukkor idősebb munkásokat is magukkal csalogatnak. Segesvári Péter gépész a tervezők és gépészek közötti együttműködés javítását sürgette, mégpedig azért, mert — véleménye szerint — az indokoltabb többször kell átalakítani a sablonokat. Társai nevében kérte a vállalat vezetőinek támogatását egy esetleges kecskeméti tapasztalatcseréhez, amelynek alkalmával megismerkednének az ottani új házigyár berendezéseivel. Deák János, az előregyártó telep brigádvezetője a Lenin körüli irodaház építésének elősegítése érdekében a szükséges elemek gyors gyártását ígerte. Aggódva szólt a munkások hiányáról és az utánpótlás-nevelés fogyatékosságairól. Védőitálj kért a sokszor nagy melegben dolgozó társainak, s megemlítette, hogy gyengének találják az üzemi kosztot. Érdekes volt Szabó Péternének, a munkásszálló gondnokának felszólalása is. Elmondta, sok ember csak azért költözik be hozzájuk, hogy legyen szegedi lakása. Munkahelyén csak egy-két napot dolgozik, azután felmond. Kérte a munkahelyi vezetőket, közöljék vele a munkások távozását, így időben el tudja küldeni őket a szállóból. Az akadozó anyag-ellátást kifogásolta Kispál Antal. Véleménye szerint

részben ez az oka a gyakori túlórázásnak. Nagy István, a betongyár brigádvezetője elszívóberendezést kért a gépek mellé. Mint elmondotta, az utóbbi néhány év alatt három mentek el tőlük a nagy cementpor miatt — orvosi javaslatra. Sportpálya építését, és a könyvtár műszaki könyvekkel való jobb ellátását kérte Bozók Ferenc művezető, a házigyáriak nevében. Az előbbihez társadalmi munkát ígért, Farkas Sándor, a házigyári komplettációs üzemi vezetője a munkások testi épségének fokozottabb védelmére, a balesetvédelem javítására hívta fel társait, s a vezetőket figyelmeztette. Felszólalt Hoffmann Márton, a DÉLÉP pártbizottságának titkára is.

A vállalat igazgatója nyomban megkérte az illetékes üzemigazgatókat, főzetem vezetőit a panaszok értékelésére, s arra, hogy tíz napon belül mindenki kapjon megnyugtató választ. Végül titkos szavazással megválasztották azt a 12 brigádvezetőt, akik a jövőben a munkásokat képviselik az igazgatói tanács ülésein.

Megvizsgálják a rövidebb munkahét tapasztalatait

Pénteken tartotta első munkakülését az újjáalakított Központi Népi Ellenőrzési Bizottság, s elfogadta a népi ellenőrzési bizottságok ügyrendjét.

A KNEB megtárgyalta és beható vita után elfogadta a népesedéspolitikai feladatokról szóló 1973. évi kormányhatározat végrehajtásának ellenőrzéséről készült jelentést. A bizottság megtárgyal-

A panaszkodókról

Sokak szerint a panaszkodás világlajenség. Hozzánk érkező külföldiek, Európát járó magyar turisták mesélik: mindenféle kezdenek úgy panaszkodni az emberek, mintha fizetést kapnának érte. „Drágul a megélhetés, unalmas az élet” — dohogják minden lehetséges alkalommal. Megengedem, hogy így van, nincsenek adataim. Annyi azonban megfigyelhető: a mi házáinkban csakugyan divatolni kezd valamiféle visszatekintő sopánkodás, amelynek indokolatlan követelődés, hogy adjon többet a szocializmus. Hovatovább már olyanok is siránkoznak, akiknek régen nem fáj anyagi gond miatt a fejük.

Hát nem furcsa? Az MSZMP Központi Bizottsága a július 2-i ülésén megállapította, hogy az életszínvonal-tervet kissé túlteljesítettük, vagyis a kellenél több pénz került forgalomba, ennek megfelelő áru-mennyiség és választék pedig nem áll rendelkezésre. En realitásnak látom ezt a megállapítást, már csak azért is, mert a párt annál sokkal bölcsőbb, felelősebb testület, mintsem hamis kimutatásokkal félrevezetné önmagát. Különben is bárki tapasztalhatja, hogy az utóbbi hónapokban valóságosan előzölnttek a vevők az üzleteket, és mivel nem kapnak mindig olyan tartós fogyasztási cikket, amelyet el képzelték, kezdenek kritizálni, elégedetlenkedni. „Hogy mi van ebben az országban!” „Itt hiába dolgozik az ember!” — és így tovább, mintha maguk is elhinnék azt, amit mondanak. Nem szükséges különösebb közgazdasági képzettség annak belátásához, hogy itt érzékelhetően jelentkezik az a sokat hangoztatott igazságunk, miszerint csak annyit és olyat fogyaszthatunk, amit megtermeltünk. Hiába lenne a mostaninál akár tízszer nagyobb összeg is a zsebünkben, ha nem kapnánk érte megfelelő árut.

A megélhetéssel kapcsolatos panaszokat a fentebb említett formában tehát nem tartom jogosnak, sőt sok esetben öszintének sem. Nagyon érdekes ugyan, hogy általában nem a valóban nehezen élők sürgetik a „boldogságos mennyországot”, hanem inkább azok, akiknek már korántsem tejr, ruhára, tüzelőre, gyermeknevelésre kell a pénz. Sokkal megalapozottabbnak érzem az olyasféle megjegyzéseket, amelyek a szemézt szűrő fegyelmetlenséget, a nagyfokú önzést vagy a közönyt akarják pellengérré állítani. Egyre-másra hallani ilyeneket: „Itt mindenki csak magával törődik”, „Maholnap senki nem akar dolgozni, csak a marok tartja”. Mondom, ezeknek — ha leszámítjuk a túlzásokat, a „mindenkit” vagy a „senkit” — van bizonyos valóság-tartalmuk, és érdeme rájuk figyelni. Ki-ki tudatnyi példát hozhat föl annak bizonyítására, hogy ebben a gyárban szemérmetlen-

nül sokan lopják a napot, abban a térszben Csáki szalmájának tekintik a közöst, amaron a munkahelyen a közömbösség és a cinizmus sokaknak már magatartásává válik. Ezeket persze abszurd dolog általános tüneteknek elkönyvelni. Az emberek óriási többsége — ehhez nem fér kétség — tisztességesen és felelősséggel végzi a dolgát, mert minden különösebb rábeszélés vagy agítáció nélkül is meggyőződése, hogy enélkül nem hogy boldogulni, hanem pusztán élni sem lehet.

Ha a társadalmat fenntartó derékhadhoz tartozó munkásokat meghallgatjuk, ők is tudnak bosszantó példákkal szolgálni garmadával. Látják, mert nyitva a szemük, hogy némelyik faluról bejárt munkás a gyár éjszakai műszakjában igyekszik kiphenni az otthoni, egyéni ügykódések fáradságait, vagyis az ilyenek két forintot sem ér a munkája. Ugyanakkor azt is nagyon jól tudják, mert benne élnek, hogy a szocialista brigádok rendkívül komolyan veszik az adott szót, nemcsak a korszerűbb gazdálkodást segítik, hanem önmagukat is eredményesen pallérozzák. Nemrég haragos levélben reagáltak arra a cikkemre, amelyben a gyárban ide-oda lődörgőket marasztaltam el. „Egy igazi melós” (természetesen névtelenül) azt vetette a szememre, hogy már a pihenést is sajnálom a szegény(!) embertől. Az illető nem értett meg, mert nem akart megérteni. Számomra persze fontosabbak azok az értesülések, amelyek forró hangulatú kommunista műszakokról szólnak, a lelkes nőkről és férfiakról, akik egy-egy nemes cél, vagy közösségi akció érdekében magától értetődően vállalnak többet, illetve mondanak le akár a pihenésről is.

„Maguk nem látják, hogyan megy tönkre a kenyérnekvaló?” — telefonál valaki, „tisztá jóakarattól”. De ha nem teszi le a hallgatót, elmondtam volna neki: ha jobban kinyitotta volna a szemét, láthatta volna azt a szinte emberfeletti erőfeszítést is, amellyel a szövetkezeti gazdák igyekeznek megmenteni a belvíz támadta gabonát. Bizony sötét szemüveg helyett világosabbat kellene használni ahhoz, hogy százezrek lárna nélküli szerény helytállását is észrevegyük, és ne a hangoskodó kevesek alakítsák véleményünket. Mint mindig, ezúttal is a nép oldja meg az ország gazdasági problémáit. Ezernyi példa tanúsítja, ha a munkások tudják, mit kell csinálni — márpedig a párt rendszeresen megjelöli a tennivalókat — akkor rendszerint pontosan elvégzik. „Miért nem gyártunk olyan terméket, ami jobban eladható?” — kérdezték az egyik szegedi üzem termelési tanácskozásán. Az igazgató fölkapta a fejét, és a kérdést mintegy fölerősítve rögtön a közvetlen felelősöknek tette föl: „Kérem, válaszoljanak, miért nem korszerűbb, keresetesebb árut termelünk?” Csak vállvonogatás és hümmögés volt a válasz, tipikus példaként annak, hogy milyen nehéz dolog elszakadni a régitől, a megszokottól, és hogy nagyon sok kommunista munkát igényel például a Központi Bizottság múlt év december 5-i határozatának megvalósítása.

Küzdelem nélkül néha a legeszerűbb, legmegokoltabb javaslatok is veszendőbe mehetnek holmi kényelmi szempontok, felületes megítélések, vagy pláne közömbösség miatt. Ami tehát visszatetsző a közéletben, vagy rossz a gazdálkodásunkban, az rendszerint a késedelmeskedés következménye, illetve annak a bizonyossága, hogy az új, a tökéletesebb szükségessége csak nehezen, bizonyos idő eltel-

tével megy át a köztudatba. Hallottam, hogy egy falusi ember azért nem kapta meg a tehentartás után öt jogosan megillető 1500 forintot, mert a tanúsító okmányt a tanácsi hivatalnok fiókba tette, és megfeledezett róla. Nyilvánvaló, az ilyen felelőtlen és az emberek ügyebaja iránt közömbös irodítáknak nincs helyük a közgazdaságban. De szabad-e ilyen esetekből olyan következtetést levonni, hogy „züllik nálunk minden”? Csak az tehet ilyet, aki nem gondolkodik, aki szándékosan akar rosszat látni. A realisan, elfogulatlanul ítélkezők nagyon jól tudják, hogy a párt- és a tanácsi vezető szervek megkövetelik a tisztességes közéleti munkát, s ha szükséges, következtetéseket a felelősségrevonásban is.

AKadnak természetesen kevésbé nyilvánvaló mulasztások. Néhol nagyon nehéz megállapítani a felelősséget, jöllehet mindenki látja, hogy rosszul mennek a dolgok. A gyárban elromlott egy elektromos szerkezet, s ez jelentősen hátráltatta a termelést. Eltelt egy hét, kettő, de a hibát még mindig nem javították ki. Hogy miért? Az okot a szerkezet kezelője a következőkkel magyarázta: Az üzem rendje szerint neki írásban kell bejelentenie az illetékes osztálynak, hogy ilyen és ilyen alkatrésze van szükség. Ott a bejelentést iktatják, rakosgatják, esetleg elfelejtik, de annyi bizonyos, hogy cseppet sem kezelik sürgős ügyként. „Nem azért mondom — így a fiatal gépkezelő —, de én egy óra alatt elindítottam volna a masinát. Vannak ugyanis összekötéseim, biciklire pattanok, és már hozom is, ami kell. De minek csináljam, egy fillérrel sem honorálják a fáradságomat. Így hát nem izgatom magam, várok türelmesen, amíg a bürokrácia útján megkapom az egyébként igen egyszerű alkatrészt.”

Ezen a történeten is nyugodtan felháborodhatunk, hogy lám, ilyen a közömbös, lételetlen munka. Mert ahe-lyett, hogy a gépkezelőt ösztönöznék a jó munkára (mondjunk két-három száz forinttal rendszeresen jutalmaznak abban az esetben, ha zavartalanul működik az üzem) belenyugszanak akár a legbosszantóbb helyzetbe is. Büntetendő cselekmény ez? Nyilvánvalóan nem. Csúpan arról van szó, hogy egyes vezetők maguk sem érdekelték a hiba gyors elhárításában, illetve nem kerülnek hátrányba azért, mert ma is húsz évvel ezelőtti szemlélettel irányítanak. És a sokat hangoztatott kommunista erkölcs? Az ömbecültség és a felelősség? Hát igen, ezzel van még sok baj néha. És hogy a bajok észrevétele és hangos bírálata mennyire nem jelent egyet azok minden esetében megszüntetésével, arra is jócskán produkál példát az élet. Amikor a hibavetők ellen börtönt-bitófát követelők egyikét vezető posztra állították, és csupán becületére apellálva kértek tőle példaadást, ő sem tudta megszüntetni az emberi gyarlóságokból fakadó kisebb-nagyobb problémákat.

NYugodjunk hát bele abba, ami van? Szó sincs róla. Ismerjük meg az embert és a munka természetét, és számítsunk mindig az esetleges vállrandításokra, mulasztásokra, az ilyen vagy olyan indítékú elnézésekre. De ne siránkozzunk, és ne tehetetlenkedjünk emiatt. Tegyük szóvá a hibát, megszüntetéséért kilincseljünk, vitatkozzunk, ha kell, és csak akkor nyugodjunk meg, ha intézkedést látnunk.

F. NAGY ISTVÁN